

TAKISTUSI ÜLETADES TÖÖTURULE

Tööturuamet loodi 31. mail 1990. aastal. Sama aasta 1. augustil kinnitas Eesti Vabariigi Valitsus Tööturuameti põhimääruse. Sellega pandi õiguslik alus ühele esimestest institutsioonidest Eestis, mis on ette nähtud turumajanduslikule ühiskonnale iseloomulike probleemide lahendamiseks. Alates 1990. aasta novembrist hakati välja arendama seadusandlust ja kujundama tööturupoliitika põhisuundi, valitsus töötas välja tööhõivetalituste teenuste loetelu ja tingimused.

1991. aastal võttis Vabariigi Valitsus vastu otsuse alustada riigis töötute ja tööotsijate registreerimist ning neile vajalike tööturuteenuste osutamist ja töötü abiraha maksmist.

Riigi tööhõivetalituste võrgu ülesehitus kulges mitmes suunas. Kõigepealt tuli välja arendada vajalik infrastruktuur, tarvis oli kutsumuse ja oskustega inimesi, keda uute ülesannete täitmiseks välja õpetada ning arendada tööturu infosüsteem, leida ruumid ja luua töötingimused allasutustele maakondades.

Suurt abi Eesti tööturuasutuste väljaarendamiseks on osutanud Soome, Rootsi ja Saksamaa tööministeeriumid. Head sidemed on olnud ka Lirimaa ja Taaniga.

Tööhõivetalituste võrk moodustati 5. mail 1994. aastal ning Vabariigi Valitsuse määrusega anti maavalitsustele alluvad tööhõivetalitused üle Sotsiaalministeeriumi valitsemisalasse.

1991. aasta suvel valmis esimene eelnõu töötü sotsiaalse kaitse seadusest, vastuvõtmiseni jõuti 1994. aasta oktoobris.

11. detsembril 1996. aastal likvideeris Vabariigi Valitsus Sotsiaalministeeriumi haldusalast Tööturuameti, mille ümberkorraldamine pidi toimuma 1997. aasta jooksul.

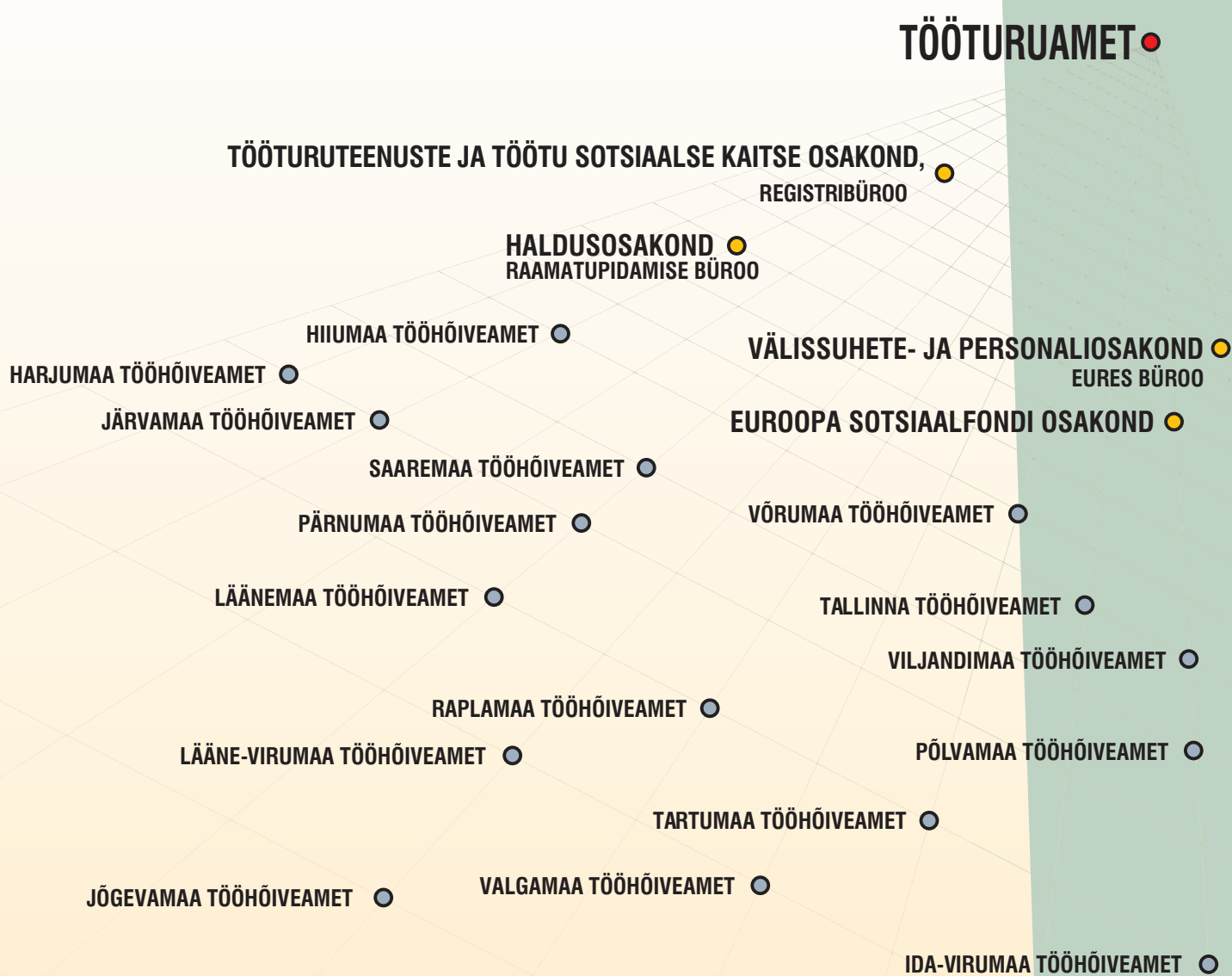
1. juunil 1999. aastal nimetas Vabariigi Valitsus Tööturuameti taas Sotsiaalministeeriumi valitsemisalasse.

Praegu on tööhõiveametite ülesanne suunata tööturu arengut, vahendada tööturu osapooli ja soodustada tööhõivet - lisaks on Tööturuamet Euroopa Sotsiaalfondi meetme 1.3 "Võrdsed võimalused tööturul" rakendusüksuseks. Oluline on tagada töötü jäänud isikutele sotsiaalne kaitse ja tööturuteenuste kättesaadavus ning jagada teavet tööturu olukorrast.

Tööturuameti missioon on toetada konkurentsivõimelist, efektiivset ja paindlikku tööturugu, kiirendada töökohtade täitumist ja edendada majanduse arengut tööandjale ja tööotsijale tööturuteenuste osutamisega.

Tööturuamet

Tööturuamet tegutseb Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas ja asutust rahastatakse riigi eelarvest. Tööturuametil on neli osakonda ja 16 allasutust- tööhõiveametit.

Tööturuteenuste ja töötu sotsiaalse kaitse osakond

Tööturuteenuste ja töötu sotsiaalse osakonna jaoks oli aasta 2004 täis uusi, põnevaid ning ka tulemuslikke tegevusi, mis suuresti kandusid edasi ka aastasse 2005. Julgelt võib öelda, et aasta 2004 oli paljuski uute algatuste käivitamise aasta, algatuste viljadeni jõuame me lähiaastatel.

Mis siis olid möödunud aasta olulisimad tegevused? Esimesena tuleks ära mainida aktiivne osalemine Euroopa Sotsiaalfondist kaasfinantseeritavate projektide ettevalmistamises. Osakonna poolt algatati esimeses kahes taotlusvoorus kokku 7 projekti, aktiivselt osaleti kõikide tööhõiveametite projektitaotluste ettevalmistamises. Osakonnas algatatud projektid on osalt suunatud otse tööhõivesüsteemi klientidele (Tööturuameti tsentraalne koolitusprojekt, Kolmepoolsete tööhõivenõukogude (THN) administratiivse suutlikkuse tõstmine), osad projektid on suunatud samuti otse klientidele, kuid sisaldavad seejuures väga palju uusi ja innovaatilisi tegevusi (Puuetega inimeste tööhõive edendamine, Koduhooldajate pilootprojekt), osad projektid on ellu kutsutud eelduste ja tingimuste loomiseks teenuste paremaks ja efektiivsemaks osutamiseks (Tööturuameti infosüsteemide arendamine, Tööturu selveinfosüsteemi kättesaadavuse parandamine Eestis).

Lisades siia juurde veel ka kõikide tööhõiveametite projektitaotlused selgub tõsiasi, et Tööturuamet on muutumas projektorganisatsiooniks. Tööturuteenuste osutamine toimub üha enam ja enam läbi erinevate projektide. See omakorda tähendab, et klientidele on võimalik pakkuda just selliseid teenuseid, mida neile on vaja nende konkreetse probleemi lahendamiseks. Organisatoorses plaanis tähendab see, et Tööturuameti töökorralduses peab arvestama erinevate projektidega.

Teine suur saavutus aastal 2004 oli PHARE Noorte tööhõive edendamise projekti läbiviimine kolmes sihtregioonis: Ida-Virumaa, Lääne-Eesti (Saare- ja Hiiumaa) ja Kagu-Eesti (Põlva-, Valga- ja Võrumaa). Projekt oli äärmiselt edukas ning leidis positiivset äramainimist ka Vabariigi Valitsuse poolt koostatud arengukava „Eesti Edu 2014“ aruandluses. Projekt viidi läbi koostöös Tööturuameti, BDA Estonia ning paljude teiste partneritega. Väliskogemusi jagasid Taani ja Šotimaa eksperdid. Projekt keskendus noorte tööhõive edendamisele loetletud sihtregioonides ja oli mõnes mõttes õpetlik ettevalmistus tulevaste ESF projektide rakendamise tarbeks, sest tegu oli esimese sellelaadse ning ka mahult võrreldava projektiga. Projekt saavutas oma eesmärgid täiel määral, mõnes osas isegi ületades etteantud saavutustasemeid. Lisaks projekti otsesele

eesmärgile (noorte tööpuuduse vähendamine ja tööhõive edendamine), oli projektil ka teine märgatav kasutegur – uued omandatud teadmised ja oskused, millest kasusaajateks olid kõik projektis osalenud.

Kokkuvõtteks võib öelda, et aasta 2004 oli muudatuste ja õppimise aasta. Saime kinnitust, et tulemuslikuks tegutsemiseks on vaja olla paindlik, on vaja kasutada individuaalset lähenemist, mitte üritada teha ära teiste tööülesandeid, vaid pigem arendada koostööd ja tööd ühise eesmärgi saavutamise nimel ning aidata ise nõu ja jõuga kaasa seal, kus seda palutakse. Käesolev aasta kulub kõige selle praktikas juurutamisele.

Patrick Rang

Tööturuteenuste ja töötu sotsiaalse kaitse osakonna juhataja

Välissuhete ja personaliosakond

Tööturuameti eesmärkide saavutamise üheks eeltingimuseks on vilunud, pühendunud ja motiveeritud teenistujaid. Teenistujate motiveerimise ning töökoormuse ühtlustamise meetmeid on peetud oluliseks, lahendamist vajavaks, küsimuseks, et rahuldada nii avaliku- kui erasektori muutuvaid ja arenevaid nõudmisi.

Aasta jooksul osales erialastel koolitustel ja seminar-teabepäevadel 253 tööturusüsteemi ametnikku, suur osa ametnikest osales tööhõiveametites kohapeal läbi viidud infosüsteemide kasutamise koolitusel. Suureks abiks 2004. aastal oli koolituste korraldamisel riiklik programm "Töehõive suurendamine, pikaajalise töötuse vältimine ja riskigruppidesse kuuluvate isikute tööelust väljatõrjumise ennetamine." Programmi vahenditest viidi läbi 5 koolitusprojekti, kokku said koolitust 60 ametnikku klienditeenindusvaldkonnas, 40 ametnikku projektijuhtimises, ettevõtluskoolitusel (koosnes kolmest moodulist) osales keskmiselt 18 ametnikku ja tööturuökonomika koolitusel 20 ametnikku. Ühe koolitusprojekti eesmärgiks oli töötute individuaalsete tegevuskavade süsteemi rakendamine. Selle raames viidi läbi igas tööhõiveametis vastavasisuline koolitus ning lõpptulemusena anti välja käsiraamat edaspidise töö hõlbustamiseks.

Euroopa Liidu struktuurifondide avanemisega on personalipoliitika väljatöötamiseks ja tulemuslikuks rakendamiseks algatatud Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks ühtse programmdokumendi aastateks 2004-2006 meetme 1.3. „Võrdsed võimalused tööturul“ raames projekt „Tööturuameti ja tööhõiveametite haldussuutlikkuse tõstmine“. 29 kuud kestva projekti sihtgrupiks on tööturusüsteemis töötavad ametnikud. Projekti üldiseks eesmärgiks on tõsta Tööturuameti ja tööhõiveametite haldussuutlikkust läbi tööturu-teenuste kvaliteedi tõusu. Tööturuteenuste kvaliteedi parandamisega seoses on alaeesmärkideks personali professionaalsuse ja motiveerituse tõusmine. Selle saavutamiseks töötatakse välja ja rakendatakse organisatsiooni juhtimist toetavad strateegiad, poliitikad (sh personalipoliitika) ja põhimõtted ning viiakse läbi vajalikud koolitused erinevatele tööturusüsteemi ametnikegruppidele. 2004 aasta lõpus viidi eelnimetatud projekti raames läbi personali töömotivatsiooni ja rahulolu uuring, mis hõlmas erinevaid tööga rahulolu aspekte, oluliseks peeti hinnangute ja seisukohtade saamist organisatsiooni ning selle toimimise kohta. Paralleelselt on alustatud personalipoliitika põhimõtete väljatöötamisega (värbamine ja valik, tasustamine).

2004 aastal jätkus tulemuskesksete ametijuhendite koostamine Tööturuameti ametnikele, alus-

tati ka tööhõiveametitele sarnaste ametijuhendite näidiste koostamisega (nt juhtumikorraldaja), tegevusi jätkatakse ka 2005 aastal.

2004 aastal alustati tööturusüsteemi personalitöö tsentraliseerimise ettevalmistamist. Tööle võeti ametnik, kelle ülesandeks on tagada tööhõiveametite personalitöö süsteemne ja ladus korraldus ning personalidokumentide õiguspärasuse ja tehnilise korrektsuse jälgimine.

Eesti Vabariigi liitumine Euroopa Liiduga 1. mail aastal 2004 tõi kaasa muudatusi ka tööturusüsteemi - Tööturuamet sai täieõiguslikuks EURES võrgustiku liikmeks. EURES võrgustik on moodustatud riiklike tööturu institutsioonide vahel ning võrgustikus töötab rohkem kui 700 EURES nõustajat üle terve Euroopa. Eestis moodustati EURES võrgustiku efektiivseks toimimiseks EURES büroo, kus töötab 6 EURES nõustajat – igas suuremas Eesti linnas on EURES nõustaja, Tallinnas ja Tartus on kaks. Lisaks EURES nõustajatele on tööturu mobiilsuse toetamiseks tööhõiveametite ametnike seast välja valitud ja koolitatud 22 EURES teadlikku konsultanti, kellel on lisaks nende põhitööle ka EURES teenustest informeerimise ülesanne. Eesti EURES süsteem vahendas 2004. aastal tööle erinevatesse riikidesse kokku 541 inimest, nõustati 5772 töötajat ja töötajaid aidati värvata 167-l ettevõttel. Suurima töövahendusprojekti raames leidis Iirimaa toiduainetetööstuses püsiva töökoha ligi 200 eestlast ning hooajatöödel osales 153 inimest.

Alice Lugna

Välissuhete ja personaliosakonna juhataja

Euroopa Sotsiaalfondi osakond

2004 aasta tegevused:

- ESF rakendusüksuse akrediteerimine Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna poolt;
- ekspertide konkurs;
- taotlejate teavitamine nii RAK meetme 1.3. kui ka EQUAL programmist
- ESF ja EQUAL kodulehtede loomine
- meetme 1.3. esimene taotlusvoor
- meetme 1.3. teine taotlusvoor
- EQUAL taotlusvoor

Euroopa Sotsiaalfondi osakond on RAK meetme 1.3. „Võrdsed võimalused tööturul“ rakendusüksus.

Lisaks sellele on osakonna ülesandeks rakendada Euroopa Ühenduse algatust EQUAL. See on Euroopa Sotsiaalfondist rahastatav rahvusvaheline programm, mille eesmärgiks on uute meetmete väljatöötamine ja katsetamine kõikvõimaliku tööturuga seotud tõrjutuse, diskrimineerimise ja ebavõrdsuse vähendamiseks.

Aasta esimesel poolel oli osakonna tähtsamaks ülesandeks rakendussüsteemi ettevalmistamine, protseduurireeglite koostamine ja lõplik kinnitamine. Tööturuamet sai 25.mail Rahandusministeeriumi poolt akrediteeritud struktuurifondide kasutuselevõtuks.

Eestile määratud Euroopa Sotsiaalfondi raha jagatakse projektipõhiselt kõige parematele ideedele. Projekte hindavad sõltumatud eksperdid. Ekspertide leidmiseks kuulutas ESF osakond välja ekspertide konkursi. Valiti välja kõige sobivamad inimesed ja sõlmiti nendega lepingud.

Läbi aasta toimus avalikkusele RAK meetme 1.3. ja EQUAL programmi tutvustus. Info paremaks liikumiseks viidi läbi potentsiaalsete projektitaotlejate meediakasutuse ja infohankimise uuring. Üle Eesti korraldati väga erinevaid koolitus- ja teavitusüritusi. Põhirõhk oli suunatud kohalikele omavalitsustele, mittetulundusühingutele ja koolitusasutustele. Teavitus oli edukas. Aasta jooksul toimus 36 erinevat infopäeva, koolitust, kohtumist. Meedias on ilmunud 27 erinevat artiklit, teadet, intervjuud ja kommentaari. Aasta teisel poolel toimusid koolitused ka rahastuse saanud projektijuhtidele ja raamatupidajatele. Aasta jooksul koolitati kokku 696 inimest.

Valmisid ka Euroopa Sotsiaalfondi meetme 1.3. (www.tta.ee/esf) ja EQUAL programmi koduleheküljed (www.tta.ee/equal), mida jooksvalt täiendatakse.

ESF osakond osales aktiivselt struktuurifondide infosüsteemide väljatöötamises ja testimises. Kahjuks võttis aega struktuurifondide infosüsteemi ettevalmistamine ja kvaliteetne käivitamine, mille tulemusena on projektitaotluste menetlemisel palju lisatööd ja menetlemise kiirus kannatab selle all.

Esimese taotlusvooru avamine lükkus plaanitud hilisemaks, kuna Vabariigi Valitsuse ja Sotsiaalministeeriumi struktuurifondide alaste rakendusaktide vastuvõtmine venis. Meetme 1.3. I taotlusvooru väljakuulutamise toimus südasuvel, mis oli projektide esitajatele väga halb aeg (raskusi oli ametiasutustest ja omavalitsustest saada kinnituskirju, kuna oli puhkuste aeg). Vaatamata ebasobivale ajale laekus I taotlusvooru 72 projekti, millest reeglitele vastavaks tunnistati 35 ja rahastuse sai 32 projekti.

II taotlusvoor oli sügisel. II vooru laekus 72 projekti, vastavaks tunnistati 40 ja rahastati 34 projekti. Projektide hindamine ja rahastamisotsuste tegemine jäi 2005 aastasse.

EQUAL projektide taotlusvoor oli aasta lõpus. Taotlusvooru esitati 67 projekti, rahastatud sai neist 13.

Kõik taotlusvoorud läksid väga edukalt, kuna esitati palju ja väga eripalgelisi projekte. Projektide tehniline kontroll ja hindamine sujus samuti hästi. Raskused tekkisid maksetaotluste menetlemisel. Projektide rahastamine toimub väljamaksetaotluste alusel.

Nii rakendusüksusel kui ka makseasutusel (Rahandusministeerium) on õigus küsida lisadokumente, kui kulutused ei ole piisavalt selged. Kõige raskem ongi projektide esimeste maksetaotlustega, kuna selline aruandlus, rahastamine ja kontroll on uus nii ametnikele kui ka projektide teostajatele. Iga uus asi nõuab harjumist.

Katri Targama
Euroopa sotsiaalfondi osakonna juhataja

Tööturuameti haldusosakond tagab Tööturuameti ja tema allasutuste rahalise toimimise.

Tööturuameti 2004 aasta eelarve suuruseks oli 271,3 miljonit krooni, millest moodustasid välisabivahendid 74,2 miljonit krooni. Aktiivsete tööturuteenuste osutamiseks oli eelarves 45,8 miljonit ja toetusteks töötutele 88,6 miljonit, erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks 19,1 miljonit krooni. Ameti tegevuskulud moodustasid eelarves 43,4 miljonit krooni.

2004 aastal jätkus varem alustatud tööhõiveametite töötingimuste parandamine - nii sai Harjumaa Tööhõiveamet 2004.a suvel endale uued ja avaramad ruumid, Tallinnas Narva mnt. 9. Samuti kolis Tööturuamet 2004 aasta lõpus endiselt aadressilt, Luha 16, vastremonditud ruumidesse Sotsiaalministeeriumi hoones, Gonsiori 29.

Töötute ja puuetega inimeste paremaks teenindamiseks on Tööturuametil plaanis otsida võimalusi, et tuua kõikides Tööhõiveametites klientide teenindamine esimesele korrusele. Tallinna Tööhõiveamet asus siiani viiendal korrusel ja klientide teenindamine oli senisel kitsal pinnal teenindajatele ja ka klientidele väsitav. 2004 aasta lõpul sõlmiti majaomanikuga täiendavate pindade saamiseks uus üürileping ning alates 2005 aasta märtsikuust teenindab Tallinna Tööhõiveamet oma kliente uutes remonditud ja kaasajastatud ruumides sama maja esimesel korrusel.

2004 aastal võõrandati Kiviõlis, Keskpuiestee 8, asuv hoone ning Kodakondsus- ja Migratsiooniameti käest võeti üle meie bilanssi hoone osa Jõhvis Keskväljak 9, kus nüüd asub Ida-Virumaa Tööhõiveamet.

2004 aastal alustasime Tööhõiveametites koopiamašinade ja muu inventari väljavahetamist uute vastu. Sama tegevust jätkame ka 2005 aastal.

2004 aasta lõpul viidi Tööturuametis ja Tööhõiveametites läbi põhjalik varade ja tööraamatute inventuur ning vormistati Tööturuametilt tööhõiveametitele tasuta kasutusse antud varade kohta üleandmis-vastuvõtuaktid, mis on eelduseks varade korrektsele arvestusele.

Leili Leit
Haldusosakonna juhataja kt.

Viidad

---

www.eures.ee

www.tta.ee/esf

www.tta.ee/equal

www.amet.ee

www.sm.ee

www.tootukassa.ee

www.aktiva.ee

<http://europa.eu.int/eures/>

Tööhõiveametid

Harjumaa THA

Narva mnt9E/Hobujaama 12, Tallinn
10117
Tel: 665 4020

Hiiumaa THA

Sadama 15, Kärdla 92412
Tel: 463 2144

Ida-Virumaa THA

Keskväljak9, Jõhvi 41531
Tel: 337 1088

Jõgevamaa THA

Suur 14, Jõgeva 48306
Tel: 772 2450

Järvamaa THA

Pärnu mnt. 67, Paide 72715
Tel: 385 1117

Läänemaa THA

Endla 5, Haapsalu 90504
Tel: 473 5517

Lääne-Virumaa THA

Tallinna 12, Rakvere 44306
Tel: 322 3453

Põlvamaa THA

Kesk 16, Põlva 63308
Tel: 799 7803

Pärnumaa THA

Ringi 12, Pärnu 80010
Tel: 444 1465

Raplamaa THA

Tallinna mnt. 14, Rapla 79513
Tel: 485 7987

Saaremaa THA

Kitsas 3, Kuressaare 93814
Tel: 452 4060

Tallinna THA

Endla 4, Tallinn 10142
Tel: 626 3252

Tartumaa THA

Riia mnt. 35, Tartu 50410
Tel: 742 7155

Valgamaa THA

Vabaduse 26, Valga 68204
Tel: 767 9788

Viljandimaa THA

Jakobsoni 11, Viljandi 71020
Tel: 435 4644

Võrumaa THA

Jüri 54, Võru 65604
Tel: 782 1848